

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1924 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående införande av tull å vissa frövaror m. m. ävensom en i ämnet väckt motion, dels ock väckta motioner angående importavgifter å vissa fröslag.

(1:a avd.)

Genom proposition den 29 februari 1924, nr 135, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta,

att rubrikerna 88 och 89 i gällande tulltaxa skola från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, för tiden intill den 1 juli 1926 erhålla följande ändrade lydelse:

	Frö:	Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
			kronor	öre
88	timotej-, hundäxing-, ängssvingel-, renlost-, engelskt rajgräs-, italienskt rajgräs-, foderbet-, sockerbet-, rödbet-, rov-, raps-, kålrot-, kål- och morot-	1 kilogram	—	30
89 a	rödklöver- och alsikeklöver-	1 »	—	40
89 b	humleluzern-	1 »	—	20

Anmärkning. För oljetillverkning infört rov-, raps-, kål- eller kålrotfrö må tullfritt utlämnas, därest vederbörande fabriksidkare vid tullbehandlingen överlämnar skriftligt intyg på heder och tro därom, att varan är uteslutande avsedd för sådant ändamål.

I en inom andra kammaren av herr *Andersson* i Tungelsta m. fl. väckt motion, nr 418, har hemställts, »att Kungl. Maj:ts proposition nr 135 icke måtte av riksdagen bifallas».

I fråga om vad till stöd för denna hemställan anförts, får utskottet hänvisa till motionen.

Till behandling i samband med nämnda proposition och motion har utskottet upptagit två under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, nämligen de likalydande motionerna nr 170 i första kammaren av herr *Nils Anton Nilsson* m. fl. och nr 138 i andra kammaren av herr *Jönsson* i Fridhill m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att vid införsel till riket av följande under tulltaxan nr 90 fallande fröslag nämligen: rovfro, kålrotsfro, kålfro åsättes en importavgift av 50 öre pr kg., vid införsel till riket av följande under tulltaxan samma nr fallande fröslag nämligen: alsikeklöver, vitklöver, hummelucern, hundäxing, ängsvingel, renlost, italienskt rajgräs, engelskt rajgräs, foderbetsfro, sockerbetsfro, rödbetsfro, morotsfro (även trädgårdsmorot) åsättes en importavgift av 30 öre pr kg. samt att vid införsel till riket av rödklöver, fallande under tulltaxan nr 89, ävensom timotej, fallande under tulltaxan nr 88, åsättes en importavgift av 20 öre pr kg.».

I den för sistnämnda förslag anförda motiveringen hava motionärerna framhållit frökontrollens, förädlingsverksamhetens, gräsmarksvårdens och försöksverksamhetens betydelse för vårt lands växtodling, varefter motionärerna sammanfattat sina synpunkter sålunda:

»Vissa förut omförmälda, för landets växtodling vitala önskemål kräva omedelbar lösning, såvida icke en till sina verkningar för hela landet ödesdiger tillbakagång av sagda verksamhet skall äga rum. Då nu rådande statsfinansiella läge nödvändiggör den största sparsamhet, torde betydande svårigheter ställa sig hindrande i vägen för beredande av medel inom ramen för de beräknade statsinkomsterna för realiserande av berörda önskemål. Vid sådant förhållande ha vi ansett oss böra fästa uppmärksamheten på den möjlighet, som föreligger att medelst åsättande av importavgifter tillföra statskassan tillgångar, som kunna utnyttjas för tillgodoseende av ifrågavarande anslagsbehov. Desto mera hava vi funnit dylika åtgärder önskvärda, som därigenom även indirekt på ett effektivt sätt torde kunna beredas skydd för den inhemska fröodlingen, så att densamma fortfarande kan upprätthålla sin för jordbrukets produktion grundläggande höga kvalitet. Sistnämnda synpunkt torde enligt vår mening i och för sig fullt motivera åsättande av importavgifterna.»

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till den inom första kammaren väckta motionen, där motiveringen finnes tryckt.

Utskottet.

Gällande tulltaxa, i vad den avser frö, har följande lydelse:

Gällande tull-
taxa och
importföreskrifter.

	Frö:	Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
			Kronor	öre
85	kanarie-	1 kg.	—	10
86	tall-; ävensom kottar av pinus silvestris	1 kg.	6	—
87	gran-; ävensom kottar av abies excelsa eller abies pectinata	1 kg.	1	50
88	timotej-	1 kg.	—	10
89	rödklöver-	1 kg.	—	20
90	andra slag, ej särskilt nämnda, även pulverise- rade; ävensom fröstoft (sporer)	—		fria

Av de frösorтер, propositionen och de likalydande motionerna nr 170 i första kammaren och nr 138 i andra kammaren beröra, draga sålunda för närvarande endast timotej- och rödklöverfrö tull, nämligen timotejfrö en tull av 10 öre och rödklöverfrö en tull av 20 öre per kilogram.

I fråga om import av frövaror finnas föreskrifter i kungörelsen den 5 februari 1909 (nr 8) angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö och kungörelsen den 4 april 1910 (nr 27) angående införsel av samt handel med utländskt barrträdsfrö, vilka författningar sedermera ändrats genom kungörelser den 24 november 1922 (nr 527 och 528). Enligt dessa kungörelser må vissa utländska fröslag icke i riket införas, med mindre emballaget är märkt med orden »utländskt frö» och fröet undergått behandling med eosinlösning (färgning) på visst föreskrivet sätt. I vad avser handel med frö är i sagda kungörelser föreskrivet, att emballage, vari vissa slag av utländskt frö försäljas, skall vara märkt med orden »utländskt frö» samt att i räkningar och fakturor m. m. angående fröet skall angivas, att fröet är utländskt.

Enligt kungörelsen den 18 mars 1921 (nr 92) angående förbud tillsvidare mot införsel till riket av vissa slag av frön får ej, utan tillstånd av lantbruksstyrelsen, införsel till riket äga rum av följande i gällande statistiska varuförteckning under nedanstående nummer upptagna varor:

Nummer i statistiska varuförteckningen	Varuslag
	Frö:
88	timotej-
89	rödklöver-
	andra slag, ej särskilt nämnda, även pulveriserade:
90 A	alsike- och vitklöver-
C	hundäxing-
F	rajgräs-
H	rov-, morot-, kålrot- och bet-
I	trädgårds-, blomsterfrö
K	köksväxtfrö
L	annat frö.

Genom kungörelse den 1 april 1921 (nr 127) har nämnda införselförbud upphävts beträffande blomsterfrö.

Såsom föredragande departementschefen till ovannämnda statsrådsprotokoll erinrat, uppdrog Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 åt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag angående åtgärder till skydd mot faran av import och spridning av mindervärdigt frö och bemyndigades lantbruksstyrelsen att tillkalla högst fyra sakkunniga personer för att inom styrelsen biträda vid uppdragets fullgörande. Uppdraget avsåg jämväl utredning angående omorganisation av frökontrollverksamheten. *Utredning 1921—1922.*

Sedan utredningen i förstnämnda hänseende slutförts, överlämnade lantbruksstyrelsen med skrivelse den 17 februari 1922 förslag dels till lag om vad iakttagas skall vid försäljning av utsädesfrö i vissa fall, dels ock till kungörelse angående bestämmelser att iakttagas vid införsel av vissa slag av frön (Statens offentliga utredningar 1922:25 sid. 1—43). Lagförslaget avsåg vissa särbestämmelser för handeln med frö. Förslaget till importkungörelse åter avsåg en bestående reglering — för normala förhållanden — av importen av frövaror, och hade däri meddelats de närmare bestämmelser, som ansetts bära föreskrivas såsom villkor för import. Dessa bestämmelser åsyftade utestängande från landet av sådant frö, som genom okänt eller olämpligt ursprung eller i annat avseende mindervärdiga egenskaper kunde anses vålla en minskad produktion.

I sin ovannämnda skrivelse den 17 februari 1922 framhöll lantbruksstyrelsen, att genomförandet av de framlagda förslagen, om än av visst gagn för svensk fröodling, enligt styrelsens mening dock icke kunde anses medföra det skydd för denna näring, varav den vore i behov, om den skulle kunna bestå under nuvarande exceptionella förhållanden.

I ett vid skrivelsen fogat särskilt yttrande av en av de för utredningen tillkallade sakkunniga, med vilken en annan av de sakkunniga instämde, anfördes, att de föreslagna författningsbestämmelserna måste kompletteras med mera direkta åtgärder för den inhemska fröodlingens skydd. I sådant avseende föreslogs åsättandet av *importavgifter* vid införsel av vissa fröslag, vilkas odling inom landet försvårades eller äventyrades genom konkurrens med importerat frö, som i förhållande till det inom landet odlade och med hänsyn till i Sverige rådande klimatiska förhållanden oftast måste anses vara i högre eller lägre grad mindervärdigt. En sådan avgift syntes gagnelig även från den synpunkten, att därigenom under nuvarande tryckta finansläge skulle kunna erhållas medel till modernisering av frökontrollen i landet särskilt genom inrättandet och vidmakthållandet av en statens centrala frökontrollanstalt, varigenom också avgiften skulle komma jordbruket i dess helhet till godo.

Vid anmälan i statsrådet den 24 november 1922 av lantbruksstyrelsens berörda förslag och framställningar fann Kungl. Maj:t desamma för det dåvarande icke föranleda annan åtgärd, än att Kungl. Maj:t samma dag utfärdade ovan omförmälda kungörelser (nr 527 och 528); och förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles taga under övervägande de vidare åtgärder, som i framställningarnas syfte kunde finnas erforderliga och lämpliga.

*Förslag vid
1923 års
riksdag.*

Vid 1923 års riksdag hemställdes i likalydande motioner, nr 69 i första kammaren och nr 130 i andra kammaren, att vid införsel av samma fröslag, som de nu till behandling föreliggande motionerna nr 170 i första och nr 138 i andra kammaren omfatta, skulle åsättas licensavgifter med vissa angivna belopp. Sådana licensavgifter vore enligt motionärernas mening oundgängligen påkallade av omsorgen om vidmakthållande av produktionsförmågan hos landets växtodling. Påläggandet av dylika avgifter skulle emellertid vara gagneligt även från den synpunkten, att därigenom skulle kunna erhållas medel för en omedelbar modernisering av frökontrollen i landet. Samtidigt framlades tvenne motioner, nr 70 i första kammaren och nr 131 i andra kammaren, med hemställan att de medel, som erhållits genom sagda licensavgifters upptagande, måtte användas till inrättande av en central frökontrollanstalt samt i övrigt för främjande av växtodlingen enligt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt utfärda.

Nämnda vid 1923 års riksdag väckta motioner hänvisades till sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott. I utlåtande nr 1 hemställde utskottet av vissa anförda skäl, att sistberörda motioner angående inrättandet av en central frökontrollanstalt m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Med hänsyn till den ståndpunkt, utskottet sålunda funnit sig böra intaga till den gjorda framställningen om inrättandet av en central frökontrollanstalt, ansåg sig utskottet sakna anledning ingå på särskild prövning av den i förberörda motioner gjorda hemställan om påläggande av licens-

avgifter vid införsel av vissa fröslag, varför utskottet hemställde, att dessa motioner icke heller måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottets hemställan blev av riksdagen bifallen.

För att erhålla vederbörligt underlag för bedömning av frågan om de åtgärder, som, fränsett de föreslagna författningsbestämmelserna, kunde vara erforderliga och av beskaffenhet att böra genomföras för att bringa fröodlingsverksamheten skydd under nuvarande brydsamma förhållanden samt för förhindrande så effektivt som möjligt av spridande av mindervärdigt utsädesfrö, anmodades, såsom framgår av omförmälda, propositionen bifogade protokollsutdrag, lantbruksstyrelsen ånyo att verkställa utredning och inkomma med förslag i sådant avseende. Sedan styrelsen efter samråd i vissa delar med byråchefen å generaltullstyrelsens tullbehandlingsbyrå verkställt sådan utredning, avgav lantbruksstyrelsen i frågan den 1 februari 1924 dagtecknad promemoria.

Lantbruksstyrelsen den 1 februari 1924.

I denna promemoria, som ligger till grund för den förevarande propositionen, anför lantbruksstyrelsen till en början följande rörande det inhemska fröets företråde framför det utländska:

Erfarenheten har lärt och en omfattande försöksverksamhet till fullo bestyrkt, att frö av sorter och stammar, som uppdragits inom Sverige, äro betydligt värdefullare för odling av det stora flertalet av landets kulturväxter än importerat frö i allmänhet. Särskilt gäller detta ifråga om vall- och foderväxterna. Under andra klimatiska förhållanden uppdragna växtformer passa ej alltid för svenska klimat- och jordförhållanden och lämna ofta här i landet lägre skördar än inhemskt frö.

I särskilt hög grad torde detta gälla beträffande rödklöver, alsike och timotej men jämväl i större eller mindre grad beträffande hundäxing, ängssvingel, renlost och de båda rajgräsen ävensom humleluzern. Det svenska rödklöverfröets stora avkastningsförmåga och överlägsenhet, jämfört med importerat klöverfrö, torde av gammalt vara både allmänt känd och erkänd. Detta förhållande har ju också lett därtill, att rödklöverfrö till skydd för den inhemska fröodlingen av denna växt åsatts en tull av 20 öre per kilogram. Icke heller något utländskt frö av alsikeklöver, som myllats i svensk jord, torde kunna i avkastningshänseende jämföras med det svenska. Den allmänt i världsmarknaden förekommande alsikeklöver, till exempel den amerikanska, torde såsom regel i Sverige icke lämna mer än två tredjedelar av den skörd, som goda svenska stammar giva. Vad här anförts angående det svenska klöverfröets överlägsenhet torde även, om också i mindre grad, gälla övriga ovanberörda vallväxter. Anmärkas må dock, att olägenheten av utländska frövarors bristande lämplighet för svenska förhållanden framträder mindre vid odling i det sydligaste Sverige eller vissa delar av Skåne med dess gynnsamma klimat. I allt fall lider det intet tvivel, att inom landet odlat frö av ifrågavarande slag även i nyssnämnda landsdelar som regel giver bättre skörderesultat än det utom landet uppdragna fröet.

Beträffande foderrotfrukterna, för vilkas fröodling även begärts skydd, är förhållandet i viss mån ett annat. Av dessa växter marknadsförs för närvarande inga på grund av klimatiska förhållanden naturligt fram-

komna sorter och stammar, utan äro de alster av mer eller mindre långt driven förädling. Inom Sverige har sedan årtionden tillbaka pågått förädling av dessa växter med så gott resultat, att nu av samtliga rotfruktslag förefinnas förädlade stammar, som till fullo kunna mäta sig med de bästa i utlandet uppdagna. Erkännas må dock, att vissa utländska stammar, särskilt danska, måste anses fullt jämbördiga med de svenska. Denna jämförelse gäller emellertid endast kvalitetsutsädet. De allmänt på världsmarknaden förekommande frövarorna av rotfruktsfrö — ofta alstrade utan noggrant urval av stamfrö eller utgörande resultat av s. k. fri odling utan säkerhet för sort eller stam — lämna enligt vad erfarenheten visat en avsevärt lägre avkastning än de i Sverige producerade, vilka odlas på jämförelsevis få händer och i regel med användande av utvalt stamfrö.

Även beträffande foderrotfrukternas frö måste därför som regel anses, att det inom landet odlade fröet giver högre avkastning än det utländska.

Angående den svenska fröodlingens svårigheter och åtgärder för dess vidmakthållande anför lantbruksstyrelsen följande:

Den svenska fröodlingen har alltid på grund av konkurrens från utlandet arbetat under tryckta förhållanden. Detta beror på vårt lands för fröodling jämförelsevis mindre gynnsamma klimat, varuti väl kan alstras stora foderskördar, men vilket som regel lämnar avsevärt lägre fröskördar än varmare och torrare klimat, varför produktionskostnaden för ett kilogram svenskt frö under alla förhållanden måste ställa sig dyrare i Sverige än i länder med för fröproduktionen gynnsammare betingelser. Under nu rådande ekonomiska förhållanden, då samtliga produktionsfaktorer i Sverige torde ställa sig dyrare än i de flesta andra fröproducerande länder, har emellertid fröproduktionen kommit i ett sådant läge, att det kan befaras, att denna produktion icke längre skall kunna upprätthållas, vilket givetvis skulle lända hela vår produktion av fodermedel till obotlig skada och därmed till förfång för landets produktion av animala livsmedel.

Läget är så allvarligt, att åtgärder synas böra vidtagas i syfte att förhindra ödeläggandet av den svenska fröproduktionen och därmed också den svenska förädlingen av ifrågavarande växter. Rådande fröimportförbud, som tillkommit särskilt för att förhindra import av värdelöst eller mindrevärdt frö, verkar ju i någon, om ock begränsad mån, genom sin blotta tillvaro såsom ett skydd för den inhemska fröproduktionen. Då emellertid den svenska fröproduktionen för närvarande icke täcker landets behov, torde under en längre följd av år ett visst importbehov komma att föreligga. Detta nödvändiggör under förutsättning av fortsatt importförbud ett licensgivningssystem. Svårigheterna att på detta sätt åstadkomma en fullt rättvis och tillfredsställande reglering av fröimporten hava i själva verket visat sig nästan oövervinnliga.

För att den svenska fröproduktionen må beredas nödigt skydd synes under sådana förhållanden ingen annan möjlighet föreligga än att åsätta importerade frövaror en för ändamålet avpassad tull. Samtidigt därmed torde gällande importförbud å frö upphävas, varigenom den nuvarande importregleringen komme att bortfalla.

Angående verkan av frötullar anför lantbruksstyrelsen vidare, bland annat, följande:

I regel invändes mot alla tullar, att de till nackdel för konsumenterna medföra en höjning av försäljningspriserna och endast utgöra skydd för viss näring eller viss grupp av näringsidkare på den övriga befolkningens bekostnad. Här ifrågasatta tullar måste emellertid anses vara av helt annan natur. Såsom förut framhållits, torde det vara ett verkligt riksintresse, att landets frökonsumenter, d. v. s. Sveriges samtliga jordbrukare, tillförsäkras ett för landets olika förhållanden fullt lämpligt odlingsmaterial. Kunde nu genom tull på de viktiga frövaror, varom här är fråga, en inhemsk kvalificerad fröproduktion upprätthållas och så småningom ökas, så att den täckte det svenska behovet, måste därmed följa en ökad skörd av ifrågavarande kulturväxter. En sådan tull måste således i stort sett vara till fördel för lantmännen, även dem, som icke själva producera frö.

Emellertid torde det kunna väntas, att tullen även skall bliva till fördel för den konsumerande allmänheten. Genom ökad skörd vinnes nämligen trots höjningen av priset å utsäde en sänkning av produktionskostnaderna.

De enda, som skulle bliva lidande på tullar av här ifrågasatt art, äro de fröhandlare, vilka grundat sin rörelse på import av utländskt frö. Deras möjlighet till förtjänst på grund av de, tack vare rådande valutaförhållanden, särskilt billiga utländska frövarorna skulle i viss mån kringskäras. De fröhandlare åter, som genom egna eller kontrakterade odlingar inom landet sörja för sitt behov av frö, hava givetvis samma intresse som lantmännen och allmänheten.

Möjligen skulle kunna ifrågasättas, huruvida man icke i stället för vidtagande av tullförhöjningar kunde genom en omfattande upplysningsverksamhet göra det svenska fröets överlägsenhet och den ekonomiska fördelen av dess användning även vid relativt högre prislägen än för motsvarande utländska frösorтер kända i vidare kretsar och härigenom åstadkomma erforderligt stöd för den inhemska fröodlingen. En lång erfarenhet har emellertid med tydlighet ådagalagt, att trots alla ansträngningar, som göras i ovan angivna syfte, den stora massan av våra lantmän, särskilt under nuvarande tryckta konjunkturer på jordbruket, låta sig påverkas av mera avsevärd prisskillnad till förmån för den utländska varan, även med risk av mindre ekonomiskt utbyte.

Lantbruksstyrelsen har slutligen enligt vissa grunder beräknat, att genom de ifrågasatta tullarna skulle inflyta ett belopp av omkring 600,000 kronor för år, vilket belopp dock komme att minskas i den mån importbehovet av frö minskades, varjämte styrelsen uttalat, att de ifrågasatta tulländringarna borde erhålla provisorisk karaktär.

I sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen uttalat, att det syntes honom uppenbart, att åtgärder utöver dem, som kunde föranledas av lantbruksstyrelsens förslag om importkungörelse, vore av nöden för att under nuvarande för den svenska fröodlingen brydsamma förhållanden bereda denna odling skydd gent emot

*Departements-
chefen.*

den övermäktiga utländska konkurrensen samt därvid tillika i största möjliga mån förhindra spridande inom landet av mindervärdigt frö.

Härefter har departementschefen anfört följande:

»Det rådande importförbudet, vilket emellertid från början avsågs som en rent provisorisk åtgärd till förhindrande av införsel till riket av mindrevärdigt frö, är visserligen ägnat att giva skydd åt den inhemska fröodlingen i angivna hänseende. Men då den svenska fröproduktionen icke täcker behovet och alltså import nödvändiggöres av vissa kvantiteter frövaror, vilka genom sin prisbillighet verka nedtryckande på försäljningsprisen för de inhemska varorna, kan detta skydd icke betecknas såsom tillräckligt effektivt. Ett importförbud med därtill hörande licenssystem blir för övrigt alltid i tillämpningen förenat med åtskilliga vanskligheter. Lantbruksstyrelsen har också själv i den avgivna promemorian framhållit, att svårigheterna att på denna väg erhålla en fullt rättvis och tillfredsställande reglering av fröimporten visat sig nästan oöverbanneliga. Denna väg synes alltså icke föra till en tillfredsställande lösning av frågan.»

Det skydd, varav enligt departementschefens övertygelse den svenska fröodlingen vore oundgängligen i behov, syntes departementschefen böra givas genom att — på sätt lantbruksstyrelsen i promemorian föreslagit — åsätta importerade frövaror en lämpligt avpassad tull. En sådan skulle icke komma att verka fördyrande å lantmannaprodukter, och det vore all anledning förvänta, att en dylik tull komme att verka till ökning av lantmännens produktion.

Departementschefen har sålunda förordat det av lantbruksstyrelsen i promemorian framlagda förslaget samt slutligen beträffande dagen för de nya bestämmelsernas ikraftträdande uttalat, att det borde överlämnas åt Kungl. Maj:t att härom träffa avgörande, i sammanhang varmed nu gällande importförbud syntes böra upphävas och åtgärder vidtagas för utfärdande av bestämmelser avseende reglering för normala förhållanden av import av vissa frösorter.

Beträffande vad departementschefen i övrigt anfört till motivering för det med propositionen framlagda förslaget får utskottet hänvisa till det propositionen bifogade protokollsutdraget.

*Utskottets
yttrande.*

Av vad lantbruksstyrelsen och föredragande departementschefen i ämnet anfört framgår bland annat följande. Den svenska fröodlingen har att utstå en hård konkurrens med importerade fröer, vilka utbjudas till väsentligt lägre priser än de svenska produktionskostnaderna medgiva. Vidare äro de utländska frösorterna i regel betydligt underlägsna de inhemska förädlade fröerna, vilka äro anpassade efter svenska klimat- och jordförhållanden. Att det gällande importförbudet icke kunnat utnyttjas såsom ett effektivt skydd för den inhemska kvalitativa fröodlingen berör därpå, att denna för närvarande icke täcker landets behov, varför licenser för import bliva erforderliga. Svårigheterna att på dylikt sätt åstadkomma

en fullt rättvis och tillfredsställande reglering av fröimporten hava av lantbruksstyrelsen betecknats såsom nästan ööverbinnerliga.

Av sålunda sammanfattade skäl har utskottet i likhet med chefen för jordbruksdepartementet funnit påkallat, att nya åtgärder vidtagas, som äro ägnade att stödja den inhemska fröodlingen samt motverka användningen av mindervärdiga utländska frösorser.

Förslag i berörda syften föreligga i den ifrågavarande propositionen samt i motionerna nr 170 i första kammaren och nr 138 i andra kammaren.

Ovan återgivna utdrag ur motiveringen till nyssnämnda motioner visar, att desamma i främsta rummet åsyfta att anskaffa medel till vissa för landets växtodling såsom viktiga ansedda ändamål, ehuru dessa motioner icke, såsom fallet var med de vid 1923 års riksdag väckta motioner, om vilka ovan erinrats, innefatta något direkt yrkande på medlens användande för berörda ändamål. Utskottet har emellertid, i anslutning till den i motionerna framförda tanken, vilken, på sätt ovan omnämmts, redan tidigare vid upprepade tillfällen kommit till uttryck, velat uttala, att den icke oväsentliga inkomst, som genom de förordade höjda eller nya tullsatserna torde vara att motse, med fog kan åberopas såsom skäl för beviljande av statsanslag icke blott till en central frökontrollanstalt, varom proposition föreligger, utan även framdeles till åtgärder, ägnade att verksamt stödja den inhemska växtförädlingen, befordra ändamålsenlig betesvård samt främja en planmässigt ordnad försöksverksamhet inom jordbruket.

Att motionärernas yrkande icke avser nya eller höjda tullsatser för de ifrågavarande varuslagen utan särskilda importavgifter, torde bero därpå, att motionärerna förutsatt, att importförbudet skulle bestå. Kungl. Maj:ts förslag utgår däremot från förutsättningen, att importförbudet upphäves. På grund av den brist, som enligt vad ovan anförts vidlåder systemet med importförbud och licenser, har utskottet ansett den av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen med höjt tullskydd vara att föredraga framför ett bibehållande av importförbudet, förenat med importavgifter för varor, för vilka importlicens meddelats.

Då utskottet sålunda ansett sig kunna tillstyrka tulländringar i fråga om frö, har utskottet särskilt beaktat, att, på sätt lantbruksstyrelsen i sin promemoria närmare utvecklats, de tulländringar, som föreslås, icke rimligen kunna tänkas verka fördyrande på lantmannaprodukter till men för konsumenterna. I stället torde desamma, såsom ledande till de rikare skördar, som de svenska fröerna, på sätt lantbruksstyrelsen framhållit, giva, kunna väntas verka i motsatt riktning.

I fråga om de fröslag, som dylika tulländringar böra omfatta, samt beträffande tullsatserna har utskottet icke velat ifrågasätta någon ändring i det med propositionen framlagda förslaget, liksom utskottet icke haft något att erinra vare sig mot att det överlämnas åt Kungl. Maj:t att träffa avgörande om dagen för de nya bestämmelsernas ikraftträdande

eller mot att giltighetstiden för de nya tullsatserna begränsas till tiden intill den 1 juli 1926.

I fråga om avfattningen av de av Kungl. Maj:ts föreslagna ändringarna i tulltaxan har utskottet ansett sig böra föreslå en mindre ändring. Den föreslagna anmärkningen skall enligt propositionen införas under samlingsrubriken frö, sålunda efter rubriken 90. Nu äro emellertid samtliga de fröslag, vilka omnämnas i anmärkningen, upptagna i rubriken 88. Vid sådant förhållande torde det bättre överensstämma med tulltaxans uppställning i liknande fall, att anmärkningen införas under sistnämnda rubrik.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 135 samt med avslag å motionen II: 418 av herr Andersson i Tungelsta m. fl., besluta,

att rubrikerna 88 och 89 i gällande tulltaxa skola från och med dag, som av Kungl. Maj:ts bestämmes, för tiden intill den 1 juli 1926 erhålla följande ändrade lydelse:

	Frö:	Kvantitet för tull- beräk- ningen.	Tullsats.	
			Kronor	öre
88	timotej-, hundäxing-, ängs- svingel-, renlost-, engelskt rajgräs-, italienskt rajgräs-, foderbet-, sockerbet-, rödbet-, rov-, raps-, kålrot-, kål- och morot-	1 kg.	—	30
	<i>Anm.</i> För oljetillverkning infört rov-, raps-, kål- eller kålrotfrö må tull- fritt utlämnas, därest vederbörande fabriksidkare vid tullbehandlingen överlämnar skriftligt intyg på heder och tro därom, att varan är ute- slutande avsedd för sådant ändamål.			
89 a	rödklöver- och alsikeklöver-...	1 kg.	—	40
89 b	humlelucern-	1 kg.	—	20

2) att de likalydande motionerna I:170 av herr Nils Anton Nilsson m. fl. och II:138 av herr Jönsson i Fridhill m. fl., angående importavgifter å vissa fröslag, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Örne, Rune, Bärge, Boman, Johansson i Kullerst. Olsson i Ramsta, Sköld, Olsson i Golvvasta, Lövgren, Heyman, Johansson i Hornsberg, Alexander Nilsson, Carlsson i Gävle, Åström, Bengtsson i Kullen, Granath, Pettersson i Hällbacken och Brännström.

Reservationer:

av herrar *Röing, Olsson* i Ramsta, *Johansson* i Hornsberg, *Carlsson* i Gävle och *Pettersson* i Hällbacken, vilka ansett, att utskottets betänkande bort hava följande lydelse:

»Genom proposition — — — propositionen bifogade protokollsutdraget.

Bevillningsutskottet har tidigare såväl vid denna som vid flera av de senare årens riksdagar på angivna skäl avstyrkt samtliga förslag, som avsett ändring av gällande tullskydd, där icke tulltekniska skäl varit avgörande.

Nu har såsom skäl för de föreliggande förslagen anförts, utöver kravet på ökat skydd för den inhemska fröodlingen, även den omständigheten att de nya eller höjda tullsatserna eller de särskilda importavgifterna påkallades av angelägenheten att utestänga utländska frösorter, vilka gäve sämre skörderesultat än de förädlade svenska fröerna. Detta syfte, vilket även bevillningsutskottet anser i hög grad behjärtansvärt, kan emellertid enligt utskottets mening bättre nås genom fortsatt tillämpning av gällande importförbud i förening med licenser än genom de föreslagna tullarna eller importavgifterna, för vilkas avvägande, på grund av de starkt växlande priserna på konkurrerande utländska fröer, knappast tillräckligt fasta utgångspunkter synas hava vunnits. I den mån en på tillräcklig erfarenhet byggd importreglering visar sig icke kunna förhindra användandet av mindervärdigt utländskt frö, torde, på sätt i motiveringen till den av herr Andersson i Tungelsta m. fl. väckta motionen uttalats, ett dylikt missförhållande böra motverkas genom en på

lämpligt sätt bedriven upplysningsverksamhet i hithörande ämnen. Likaledes i anslutning till vad i sistnämnda motion anförts har utskottet velat framhålla, hurusom importavgifter eller ökat tullskydd för fröer verka fördyrande på en för alla jordbrukare nödvändig vara och därigenom måste innebära en för jordbruket särskilt under nuvarande brydsamma tider tynande belastning.

Utskottet har således icke kunnat frågå sin ovan angivna principiella ståndpunkt, utan ansett prövningen av frågan om ändrat tullskydd för den inhemska fröproduktionen böra anstå till den revision av tulltaxan, som torde komma till stånd inom den närmaste framtiden.

I anledning av den motivering, som anförts för motionerna 170 i första kammaren och 138 i andra kammaren, har utskottet velat göra följande uttalande. I likhet med vad i motiveringen till motionerna anförts, anser utskottet angeläget, att staten kraftigt understödjer upprättandet av en verksam frökontroll samt de grenar av förädlingsverksamheten, som äro i behov av understöd. Men kostnaden härför bör enligt utskottets mening bestridas genom anslag av statsmedel.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till motionen II: 418 av herr Andersson i Tungelsta m. fl., besluta, att förevarande proposition nr 135 icke föranleder någon riksdagens åtgärd;

2) att de likalydande — — — (= utskottets) — — — riksdagens åtgärd.»

av herrar *Sköld, Örne, Johansson* i Kullersta och *Granath*, vilka anført: »Enligt vår mening är tullskydd en opraktisk metod för åstadkommande av goda förhållanden på den svenska frömarknaden. Mera rationellt synes det vara, att det nödvändiga understödet från statens sida får formen av upprättandet av en verksam frökontroll och av direkt understöd åt de grenar av förädlingsverksamheten, som erfarenheten lärt icke bära sig.

Alltså få vi hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till motionen II: 418 av herr Andersson i Tungelsta m. fl., avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 135;

2) att de likalydande motionerna I: 170 av herr Nils Anton Nilsson m. fl. och II: 138 av herr Jönsson i Fridm. fl., angående importavgifter å vissa fröslag, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»